

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md,
www.calm.md

Nr.76 din 14 martie 2025

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a
Parlamentului Republicii Moldova,

Ministerul Educației și Cercetării,

Cancelaria de stat

Aviz

*la proiectul de lege pentru modificarea Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014
(inițiativa legislativă nr.46 din 19.02.2025)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul de lege pentru modificarea Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014.

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul concretizării mai multor aspecte importante pentru realizarea competențelor Guvernului în domeniul educație.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006;
- ❖ Codul educației nr. 152/2014.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului de lege, CALM a remarcat completarea ce se operează la art.143 alin. (5) din Codul educației nr. 152/2014, astfel că finanțarea învățământului extrașcolar se va face nu numai din transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale și de la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia, din taxele de studii, sponsorizări, donații și din alte surse legale, dar și din bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi.

Această prevedere nu poate fi acceptată, deoarece punerea în responsabilitatea autorităților administrației publice locale de nivelul întâi a unor sarcini, care țin de competența Guvernului/APC, fără alocarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării unor competențe delegate, este neconstituțională, contrară prevederilor naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Vom accentua, că potrivit art.4 lit. g) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, Guvernul își desfășoară activitatea în domeniul **educație**, respectiv domeniul educație este un domeniu de activitate a Guvernului, de importanță națională.

O parte din competențele Guvernului în domeniul educației au fost delegate autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, potrivit art.4 alin. (1) lit. h) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, însă fără a aloca resurse financiare necesare și suficiente realizării acestei competențe.

Art.11 alin. (1) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, stabilește că bugetelor unităților administrativ-teritoriale li se alocă transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat pentru finanțarea: învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar).

Observăm, că **finanțarea instituțiilor de învățământ complementar (extrașcolar) se realizează prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat.**

În cazul aprobării completării art.143 alin. (5) din Codul educației cu prevederea analizată, vor fi încălcate o multitudine de norme legale, începând de la principiul autonomiei locale consfințit în art.109 din Constituția Republicii Moldova, mai multe prevederi ale Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală dar și alte reglementări.

În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele locale (care cuprind: a) bugetele locale de nivelul întâi, care reprezintă bugetele satelor (comunelor), ale orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău); b) bugetele locale de nivelul al doilea, care reprezintă bugetele raionale, bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetele municipale Bălți și Chișinău), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Parlamentului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

Nu vrem să credem, că acest proiect de lege a fost elaborat cu scopul de a mai pune pe umerii APL I a altor competențe/responsabilități ale Guvernului/APC, în încercarea reducerii cheltuielilor într-un domeniu atât de important pentru viitorul țării, sub pretextul „asigurării clarității și previzibilității”.

Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul de lege pentru modificarea Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 nu poate fi propus pentru aprobare, decât dacă va fi exclusă prevederea care afectează grav interesele APL I.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

